

Ὁ φιλόσοφος καὶ λίαν βαθὺς ἐπιστήμων τῆς μουσικῆς Ρουσσώ ἐπισφραγίζει τὸ περὶ τετραχόρδου ἀρθρον μὲ τὸ ἐξῆς συμπέρασμα·

Ἡ τοιαύτη διαίρεσις τοῦ συστήματος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τετράχορδα ὁμοία (ὡς διαιρεῖται τὸ ἡμέτερον κατὰ ὀκτάχορδα ὁμοίως διηρημένα), ἀποδεικνύει ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δὲν παρήχθη ἐξ οὐδενὸς αἰσθήματος ἀρμονικοῦ (sentiment d'harmonie)· ἐξ οὗ ἐπεται ὅτι οὐδαμῖα ἀναλογία ὑπάρχει τοῦ συστήματος ἐκείνου πρὸς τὸ ἡμέτερον κτλ. Καὶ τῶνόντι τὸ τετράχορδον παρ' ἐκείνοις ἦτο σύστημα πλήρες, ὡς παρ' ἡμῖν τὸ ὀκτάχορδον· ἐκεῖνοι δὲν εἶχον εἰμὴ τέσσαρες μόνον συλλαβάς, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἔχομεν ἐπτά. Τὰ τετράχορδα αὐτῶν ἦσαν κατ' ἀρέσκειαν συνκμμένα ἢ διεζευγμένα, ὡς ἀπολύτως πρὸς ἄλληλα ἀνεξάρτητα. Ἐν τέλει αἱ διαίρεσεις ἦσαν ἀκριβῶς ὅμοιαι εἰς ἕκαστον γένος καὶ ἐμελῶδυντο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅπερ ἀντίκειται εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς κανόνας τῆς ἀρμονίας.

Ἀλλαχού δὲ πραγματευόμενος περὶ τῶν φωνῶν αἰτινες δύνανται νὰ γένωσιν ἐκ τῆς βχυτάτης μέχρι τῆς ὀξυτάτης, καὶ 42 μὲν παραδεχόμενος εἰς ἕκαστον ὀκτάχορδον, 96 δὲ ἀπάσας, προσθέτει· Δὲν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας τὰς δυνατὸν γενέσθαι φωνάς καὶ ἐν τῇ τῶν ἀρχαίων μουσικῇ, ἐπειδὴ ἐσχημάτιζον τοσαῦτα συστήματα, ὅσους εἶχον τρόπους διαφοροῦς τοῦ διακρίναι τὸ τετράχορδον· ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν περὶ μουσικῆς ἀρχαίων συγγραμμάτων φαίνεται, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν τρόπων τούτων ἦτο μέγας καὶ σχεδὸν ἀπροσδιόριστος.

Παρὰ ταῦτα ἡ Ἰταλικὴ μουσικὴ ἔν καὶ μόνον γένος ἔχει, τὸ διατονικόν· ἐὰν δὲ μεταχειρίζεται καὶ ἡμιτόνιον, ἡ χρῆσις τούτων εἶναι οὐχὶ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς κλίμακος· ἀλλὰ τυχαία, εἴτε πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν συμφώνων, εἴτε πρὸς μετάβασιν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ὀξυτέραν ἢ βχυτέραν κλίμακα· ἔν καὶ μόνον σχῆμα, ἐπειδὴ αἱ γενόμεναι διὰ τῶν ὑφίσεων καὶ διέσεων διάφοροι αὐτῆς κλίμακες οὐδὲν διαφέρουσι πρὸς ἀλλήλας, εἰμὴ κατὰ τὸ ὀξύτερον ἢ βαρύτερον τῆς βάσεως. Μίαν δὲ καὶ μόνην κλίμακα ἔχει, ἐπειδὴ ἡ λεγομένη minore δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἡ αὐτὴ maggiore, καὶ ἐν τῇ μελωδίᾳ μόνον γίνεταί διάφορος τῆς συνήθους κατὰληξις.

Ἡ Ἰταλικὴ κλίμαξ συγγενεῖται καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὸ δεύτερον σχῆμα τοῦ διὰ πωσῶν συστήματος, τοῦ διατονικοῦ γένους τῆς χροῆς τοῦ μαλακοῦ, καθ' ἣν βαδίζει ὁ πλάγιος τοῦ τε τάρτου ἤχος· ἡ δὲ ἐκ παραλλήλου παράθεσις τῶν δύο τούτων συστημάτων δακνύει τὴν πραγματικὴν μεταξὺ τούτων διαφοράν.

Ἰταλική		Χορδὴ	Ἑλληνική	
	μῆκος		μῆκος	
do	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	νη
si	$\frac{8}{13}$		$\frac{164}{197}$	ζω
la	$\frac{3}{8}$		$\frac{16}{27}$	κε
sol	$\frac{2}{3}$		$\frac{3}{4}$	δι
fa	$\frac{3}{4}$		$\frac{3}{4}$	γρ
mi	$\frac{4}{5}$		$\frac{80}{99}$	βου
re	$\frac{8}{9}$		$\frac{6}{9}$	πα
do	σ		0	νη

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ

ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΒΛΟΥΕΤΟΥ.

I

Οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἤρχισα μαθητεύων παρὰ τῷ Κυρίῳ Πεχουάνῳ, φαρμακοποιῷ εἰς Μαρβίλ. Μοι φαίνεται εἰσέτι ὅτι ἦτο χθὲς. Ἐγερθεὶς ἀπὸ πρωῒας κατεσεύσθην τρεῖς ὥρας ἐντὸς τοῦ λεωφορίου τοῦ μεταξὺ Κλερμόντου καὶ Μαρβίλ. Ἡ πρωῒα ἦτο ψυχροτάτη ἀρχομένου τοῦ φεβρουαρίου, καὶ ἐπιπτε βαγδαία βροχὴ, ὅτε ἡ ἀμάξα μὲ ἀφῆκεν ἐμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ ξενοδοχείου τῆς Πρασίνης Δρυός. Τὸ Μαρβίλ διαιρεῖται εἰς ἄνω καὶ κάτω πόλιν, ὁ δὲ Κ. Πεχουάνος κατῴκει εἰς τὸ ἄνω τμήμα. Ἐν ᾧ ἀνέβαινον τὸν δίαυτον καὶ διάστροφον ἀνήφορον τοῦ ὥρολογίου, ἐκατέρωθεν ἔχοντα παλαιὰς οἰκίας σισαθρωμένας καὶ ἐξωγκωμένας, ἐνθα οἱ μεταπράται ἐξαπλοῦσι τὰ ἐμπορεύματα των, ἔτρεμον τοῦτο μὲν ἔνεκα τοῦ ψύχους, τοῦτε δὲ ἐκ τοῦ φόβου· διότι, καὶ τοι ἔχων εἰκοσιδύο ἔτη πλήρη, ἤμην σκυδὸς καὶ ἀτολμος· οὐδέποτε εἶχον ἐξέλθει τοῦ χωρίου μου, καὶ ἐκτὸς ταξιδίου τινὸς εἰς Νανσύ ὅπως ὑποστῶ τὰς ἐξετάσεις μου, διέμενον πάντοτε πλησίον τοῦ ἀναθρέψαντός με ἐφημερίου τοῦ Δουκῆ.

φύ. Ἐπροχώρων δὲ βραδέως εἰ καὶ ἡ βροχδαία βροχὴ μ' ἐμάστιζε κατὰ πρόσωπον, συλλογιζόμενος ὁποῖαν ἄρα ὑποδοχὴν ἐμελλον νὰ λάβω παρὰ τοῦ φαρμακοποιοῦ. Ὅτε ἔφθασα εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν παρετήρουν περιέργως τὰ πλήρη ἀναγλύφον μέτωπα τῶν οἰκίδων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶδον μετ' ὀλίγον ὑπεράνω ὑαλίνης θύρας τὸ ἐμβλημα τοῦ Κ. Πεχουάνου. Ἡ οἰκίη ἐστερεῖτο θιγγήτρων· ἦτο παλαιὰ καὶ σκοτεινὴ καθὼς ἅπασαι αἱ τῆς ἄνω πόλεως. Ὅπισθεν δὲ τοῦ κονιώδους παραθύρου διεκρίνοντο μετὰ δυσκολίας ἀτάκτως ἐρριμμένα διάφορα συγκεχυμένα μὲν ἀλλὰ περίεργα ἀντικείμενα. Μετὰ πηλμῶν ὤφθησεν τὴν θύραν. Ὁ λεπτὸς ἤχος τοῦ κώδωνος ἔσυρε τὴν προσοχὴν μικροῦ γέροντος, ὅστις καθήμενος παρὰ τράπεζαν ἀνελόγιζε τὰς δόσεις διαφόρων κόνων. Περιέστρεφον δὲ σιωπηλῶς εἰς τὰς χεῖρας τὸν ὠγρὸν πῖλόν μου.

Τί ἐπιθυμεῖτε; ἠρώτησεν ὁ φαρμακοποιὸς μὲ ὀξεῖαν φωνήν.

Εἰμαι ὁ Κλαύδιος Βλουέτος, κύριε. . .

Ἐπειδὴ δὲ μὲ παρετήρει μὲ βλέμμα ἐρωτηματικὸν καὶ ἀνυπόμονον, ἐνόησα ὅτι τὸ ὄνομά μου ἦτο ἄγνωστον εἰς αὐτόν, καὶ ἐπανέλαθον. — Εἰμαι ὁ νέος μαθητής. — Καὶ ἐνεχείρισα αὐτῷ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ θείου μου, τοῦ ἐφημερίου.

Ἀλλ' αὐτὸς βαλὼν αὐτὴν πλεσίον του χωρὶς νὰ τὴν ἀνοίξῃ. — Ἄ! ἄ! ἀπεκρίθη· πολλὰ καλὰ, κάθησε, φίλε μου· ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν θὰ εἴμ' ἐλεύθερος. — Καὶ ἤρχισεν ἐκ νέου ν' ἀναλογίζετο δόσεις, νὰ ζυγίζῃ καὶ νὰ γράφῃ.

Ἐκάθησα ὀλίγον τεταπεινωμένος ἐπὶ παλαιῷ δερματίνου θρανίου, καὶ τεταραγμένος παρετήρουν τὸν μέλλοντα προϊστάμενόν μου καὶ τὸ φαρμακεῖον ἐνθὰ ἐπρόκειτο νὰ διέλθω τὰ τῆς δοκιμασίας ἔτη. Ὁ Κ. Πεχουάνος ἦ οὐ περίπου πενήτηκοντα ἔτων· ἀλλὰ κατὰ πρῶτον ἕνεκ τῆς λευκῆς καὶ ἀραιᾶς κόμης καὶ τοῦ ὑποπόρρου ἐπενδύτου ἔχοντος παλαιὸν σχῆμα, ἐφαίνετο ἔχων ὑπὲρ τὰ ἐξήκοντα. Τὰ φαιόλευκα καὶ γοργὰ ὀμματα τοῦ ἑλαμπον ζωηρῶς. Ἦτο δὲ μικροῦ ἀναστήματος καὶ ἐφαίνετο εὐκίνητος καὶ νευρικός. Ἡ φυσιογνωμία καὶ τὰ κινήματα αὐτοῦ ἦσαν φαιδρά, ἀκίνητα καὶ ἀνήσυχα. Ὅταν ἐβλεπέ τις τὴν ὀξεῖαν βίαν, τὸ πονηρὸν βλέμμα καὶ τὰ αἰφνίδια κινήματα αὐτοῦ, ἐνεθυμεῖτο ἀκουσίως τὸν σκίουρον. Τὸ φαρμακεῖον εἶχε τὴν αὐτὴν παράδοξον ὄψιν ἣν καὶ ὁ οἰκοδεσπότης. Ἰψηλὸν καὶ κακῶς πεφωτισμένον, πλήρες φιαλῶν, βιδιῶν καὶ τεταρχειυμένων ζώων, ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τὰ ἐργαστήρια τῶν φαρμακοποιῶν παρελθόντων χρόνων. Βεβαίως τὰ φάρμακα δὲν εἶχον ἀνανεωθῇ πρὸ αἰῶνος· τὰ περιέχοντα ἀλοιφὰς ἀγγεῖα εἶχον τὸ σχῆμα νεκρικών ληκύθων· ἀπεξηραμένα φυτὰ ἐκρέμαντο εἰς δεσμίδας ἀπὸ τὴν

ὄροφον, καὶ ἀνέδιδον ἱατρικὰς δομάς, αἵτινες μοῦ ἐπνιγον τὴν ἀναπνοήν. Ἰπεράνω τῆς ἐσωτερικῆς θύρας, γλαυρὴ ἐκινεῖτο ἐντὸς τοῦ κλωβίου αὐτῆς καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐφώναζε θρηνηδῶς. Ὁ κύριος Πεχουάνος βυθισμένος εἰς λογισμοὺς, ἐφαίνετο λησμονήσας τὴν παρουσίαν μου, ἐγὼ δὲ, καταβεβρεγμένος ὑπὸ τοῦ πρωῒνου ὑετοῦ, ἠθθανόμην ἐμαυτὸν ἀποταθάρρτημένον, καὶ ἐνδοκρυς ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμην μου τὸ καλὸν καὶ φλογερὸν πῦρ εἰς τὸ μαγεῖριον τοῦ πρεσβυτέρειου. Ἐν ᾧ δὲ ἀπηλπίζομην διηλθέ τι μεταξὺ τῶν ποδῶν μου, καὶ ἀναπηδήσας ἐπὶ τοῦ θρανίου μου, εἶδον ἀσχημοτάτην χελώνην, ἥτις περιεφέρετο μελαγχολικῶς εἰς ἀναζήτησιν τῶν τεμαχίων τῶν διεσπαρμένων ἐντὸς τοῦ φαρμακείου χόρτων, . . .

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ἐσωτερικὴ θύρα ἠνεώχθη, καὶ γραῖα ὑπηρέτρια ἔχουσα κοκκινωπὸν πρόσωπον περιστεφανούμενον ὑπὸ πτωχῶδους καλύπτρας ἐφάνη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου.

— Κυρά Ἄννα, εἶπεν ὁ κύριος Πεχουάνος, ἰδοὺ ὁ νέος μαθητής, πρέπει νὰ τῷ δείξῃς τὸ δωμάτιόν του.

Ἡ γραῖα ἐρρίψε βλέμμα ἐπ' ἐμοῦ, εἶδε τὰ κάθυγρα ἐνδύματα, τὴν ἐπὶ τῶν κροτάφων κεκολλημένην κόμην, καὶ τὴν κατατεθλιμμένην φυσιογνωμίαν μου. Τὸ ἄχαρι αὐτῆς πρόσωπον συνεκινήθη αἰφνιδίως.

— Ἡάναυτε ὁ αὐτός, κύριε Πεχουάνε! ἀνέκραξεν ἀγανακτοῦσα. Ὁ δυστυχὴς νέος εἶναι καταβεβρεγμένος καὶ μόνον παραλογιζόμενός τις δύνανται ν' ἀφήσῃ αὐτόν νὰ καταψυχθῇ ἐντὸς τοῦ φαρμακείου!

— Καταβεβρεγμένος! εἶπεν ὁ κύριος Πεχουάνος. Καὶ παρατηρήσας ὅτι ἡ βροχὴ κατέρρεεν ἐπὶ τῶν ὀέλων, ἀληθῶς, ἡ βροχὴ πίπτει βροχδαία, ἀνεφώνησε. Σὲ ζητῶ συγγνώμην, φίλε μου· ὕπαγε νὰ στεγνώθῃς· περὶ δὲ τῶν ὑποθέσεών σου συνδιαλεγόμεθα ἄμα εὐκαιρήσω. . . Ἀναψὲ καλὸν πῦρ, κυρά Ἄννα, εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἠκολούθησα εἰς τὴν ὑπηρέτιδα, ἥτις ἀγαγοῦσά με διὰ πολλῶν σκοτεινῶνωματίων, ἔπειτα δὲ διὰ στενῆς αὐλῆς, ἥς οἱ λίθοι ἦσαν πρᾶσινωποί καὶ εὐρωτιῶντες, μὲ εἰσήγαγε τέλος ἐντὸς μαγευρίου ἐπίσης ἀρχαίου καὶ σκοτεινοῦ, πλὴν ζωηροτέρου καὶ πλέον φιλοξένου τὴν ὄψιν. Μέγιστος κορμὴς δένδρου ἐκαίετο ἐντὸς τῆς ὑψηλῆς ἐστίας, τὰ φαθεντιανὰ τρυβλία καὶ οἱ χάλκινοι λέβητες ἐζωοποιοῦν τὸ δωμάτιον φαιδροῖς χρώμασιν, ἀγροτικὸν δὲ ὠρολόγιον ἐβόμβιζε μὲ τοῦ συνήθη ἤχον ἐνθυμίζοντά με τὸ χωρίον μου. Ἡ κυρά Ἄννα ἐρρίψεν ἐπὶ τοῦ πυρὸς ὀλόκληρον δέσμην φρυγάνων καὶ ἐπροξένησε λάμψιν τερπνὴν, φουήσασα μετὰ δυνάμεως ἐντὸς μακροῦ σιδηροῦ σωλήνος. — Φύγε, κάμε τόπον Ξάνθουρε, εἶπεν ὠθοῦσα ἑλαφρῶς λευκὸν καὶ ξανθὸν αἴλουρον

ὅστις ἐκοιμήτο μεθ' ἡδονῆς παρὰ τῷ λέβητι, ἄφες τὸν κύριον νὰ θερμανθῇ. Ὁ αἰλουρος ἡμιάνοιξε τὰ βεδρημένα βλέφαρα, ἐρρίψεν ὑποπτον βλέμμα πρὸς ἐμὲ, ἐξηπλώθη καὶ ἐπανελάβε τὸν ὕπνον μεταξὺ τῶν πυροστατῶν. — Ἡ γραῖα ὑπνρέτις περιεφέρετο ἐπιπλήττουσα τὸν αἰλουρόν της, ἐπῆρε τὸ κάλυμμα τῆς χύτρας καὶ προσεπάθει ν' ἀρχίσῃ συνδιάλεξιν τῆς ὁποίας ἀπέφυγον νὰ μετάσχῃ. Ὀλίγον κοιμηθεῖς τὴν παρελθούσαν νύκτα, ἡσθάνομην τὴν θερμότητα τῆς πυρᾶς βυθίζουσάν με εἰς ἐλαφρὸν ὕπνον.

Ἀλλὰ καὶ περίλυπος τὴν ψυχὴν ἕνεκα τῆς ἀναχωρήσεώς μου, κατεπλάγην ἐκ τῆς ὑποδοχῆς τοῦ Κ. Πεχουάνου. Εἰθισμένος εἰς τὴν τραχώδη καὶ ἐλευθέραν ζωὴν τῆς ἐξοχῆς, ἐσκεπτόμην πῶς ἔμελλε νὰ ζήσω ἐντὸς κατοικίας ἀχάριτος ὡς εἰρητῆ. — Ἐτρεμον ἀναλογιζόμενος ὅτι τὰ ὀρσιότερα ἔτη τῆς ζωῆς μου ἔμελλε νὰ κατατριβῶσι μεταξὺ φαρμάκων καὶ πεπαλαιωμένων σκευῶν, μεταξὺ ὑπνρέτιδος καὶ προῖσταμένου, ἀμφοτέρων ἡλικιωμένων, οἵτινες ἤθελον προσπαθήσει νὰ μ' ἐντυπώσωσι τὰς μανίας αὐτῶν, καὶ νὰ μὲ γηράσωσι παρκαίρως ὅπως μὴ τροποποιήσωσιν αὐτοὶ κατὰ τι τὰς ἐξαιτίας των. — Ἡ κοιλὰς τοῦ Λουμπύ, ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν, ὦ μεγάλα μου δάση τοῦ Μνησθεῖα — ὦ — Θεός, διατί ἀντήλαξα ὅμως ἀντὶ τῆς λυπηρᾶς ταύτης κατοικίας, ὅπου θὰ μὲ θανατώσῃ ἡ μελαγχολία! — Τῆς φρονήσεως ὅμως ὑπερεχούσης, — ἄγε, Κλαύδιε, ἔλεγον ἐμυτῶ, μὴ παιδαριώδῃ! Εἴσαι ὀρφανός, καὶ ἀνάγκη νὰ προμηθευθῇς τὰ πρὸς ζωάρκειαν. Δὲν ἤξιζεν ὁ κόπος νὰ δαπανήσῃς, ὁ δυστυχὴς θεὸς σου τὸ μεῖζον μέρος τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ ἵνα εὐδοκιμήσῃς ἐν τῷ κόσμῳ. Συλλογίσου πόσον θὰ λυπηθῇ ἐάν ἐπιστρέψῃς ἄπρακτος εἰς τὸ πρεσβυτέριον! — Ἐνῶ δὲ ἀνελογιζόμην ταῦτα ἠνοιχθῇ ἡ θύρα τοῦ μαγειρείου καὶ εἰσῆλθε μετὰ σπουδῆς νέα δακτωκαϊδεκαέτις περίπου, ἥτις σταματίσασα χιφνιδίως ἠπόρησεν ὀλίγον ἰδοῦσα με καθήμενον πλησίον τῆς ἐστίας· ἐγὼ δὲ ἠγέρθην γοητευμένος, διότι ἦτο ὠραία, λεπτοφυὴς μὲν, πλὴν οὐχὶ ἀδύνατος, ξανθὴ καὶ λευκοπρόσωπος, ἔχουσα τὰ χεῖλη λίχν ἐρυθρὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ καστανόχρους.

— Νανίνα, εἶπεν ἡ ὑπνρέτις, ὁ κύριος εἶναι ὁ νέος μαθητὴς τοῦ πατρός σου. . . Καὶ στραφεῖσα πρὸς ἐμὲ προσέθεσεν· Ἰδοὺ ἡ νέα κυρία μας.

Ἡ νεῆνις μειδιῶσα ἀπέδωκέ μοι τὸν χαιρετισμόν. Ἡ τοῦ μειδιάματος τούτου λάμψις διεσκέδασεν ἀπάσας τὰς μαύρας ἰδέας μου, ἐλησμόνησα τὴν ὕγρην αὐλὴν, τὴν ἀταξίαν τοῦ φαρμακείου καὶ τὸν μανιακὸν φαρμακοπώλην· οὐδὲν ἄλλο εἶδον ἢ ὠραία ἐρυθρὰ χεῖλη ἠνεωγμένα ἐπὶ κανονικῶν ὀδόντων, καὶ ὀφθαλμοὺς ἐν οἷς, ὡς ἀκτὶς ἡλίου ἐν τῷ ὕδατι πεγνῆς, ἀντηνακλᾷτο τὸ μειδίημα. Πλήρης ἱλαρό-

τητος ἐπεζήτησαν μόνον τὴν τῆς οἰκίας Πεχουάνου ξενίαν.

Ἡ κυρία Νανίνα ἀπηύθυνέ μοι ὀλίγας ἐρωτήσεις περὶ τῆς ὁδοιπορίας μου καὶ περὶ τοῦ Λουμπύ· ἡ ἁρμονικὴ καὶ γλυκεῖα αὐτῆς φωνὴ ἀπετέλεσε τὴν κατάκτησιν τῆς καρδίας μου. Εἶχε φυσικὴν τινα εὐθυμίαν, ἥτις ἀφῆρει ἐν βραχεὶ πᾶσαν στενοχωρίαν, ἅμα δὲ καὶ τρόπους ἀνευ προσποιήσεως καὶ ἐπιδείξεως ὅποιοι εἰσὶν οἱ τῶν ἀγροτικῶν ἡμῶν νεανίδων. Μεταξὺ λόγων ἔτυχε νὰ εἶπω ὅτι οὐδὲν ἔραγον ἀφ' ὅτου ἐξηλθὼν τοῦ Λουμπύ. . . — Ἀλλὰ τότε, ἀνέκραξεν ἐνοῦσα χαιρέντως τὰς χεῖρας, λιμώττετε βεδαίως! ἀνάγκη νὰ ἐπιταχύνωμεν τὸ γεῦμα, κυρὰ Ἄννα. — Καὶ παραιτίκα ἀνέλαβε τὴν ὑπνρεσίαν. Κατὰ τὴν ἔλευσιν αὐτῆς, ὁ καλὸς Ξάνθουρος ἐγερθεῖς ἔτρεξε πρὸς αὐτήν, καὶ μυὼν σιγαλὴ τῇ φωνῇ, προσετρίβετο εἰς τὴν ἐσθῆτά της, ἀκολουθῶν προσεκτικῶς τὴν πορείαν αὐτῆς, περιφερομένης ἐκ τοῦ μαγειρείου εἰς τὴν ἀποθήκην καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἐγὼ δὲ βλέπων αὐτὴν μεταβαίνουσαν ἐνθεν καὶ ἐνθεν, καὶ ἀκούων τὴν ἁρμονικὴν αὐτῆς φωνήν, τὸ βρογχάλισμα τοῦ αἰλούρου, τὸν τακτικὸν ἦχον τοῦ ὠραολογίου, τὸν τριγμὸν τῆς πυρᾶς, οὐδόλως ἐπόθουν πλέον τὰ μεγάλα δάση τοῦ Λουμπύ καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ πρεσβυτέρου.

Μεσημβρίας σπμνινούσης, τὸ γεῦμα ἡτοιμάσθη ἐντὸς μικρᾶς αἰθούσης κειμένης παρὰ τὸ φαρμακοποιεῖον, ἐξ ἧς ἔβλεπέ τις διὰ μικρᾶς ὀπῆς πᾶν τὸ ἐκεῖ γινόμενον. Ὁ κύριος Πεχουάνος ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς. — Ἀνέγνωσα, εἶπε, τὴν ἐπιστολὴν τοῦ θεοῦ σου· σ' ἔχει δὲ συστημένον καὶ ὁ ἰατρὸς Γροδάρδος, κοινὸς φίλος ἡμῶν, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ. Καλῶς ἦλθες. . . Ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῶμεν καὶ οἱ δύο. Μετ' ὀλίγον ἡ κυρὰ Ἄννα θὰ σοὶ ἐξηγήσῃ τὰς ἐξαιτίας τῆς οἰκίας. . . Τώρα δὲ φάγωμεν. — Ἀνεσῆκωτε τὸ κάλυμμα τοῦ ἀχνίζοντος τρυβλίου καὶ ἅπαντες ἐγεύθημεν μετ' ὀρέξεως.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἔφθασε τὸ κιθώτιόν μου, καὶ ἡ ὑπνρέτις μ' ἐδοήθησε νὰ μετακομίσω αὐτὸ εἰς τὸ ἄνω πάτωμα. Τὸ δωματίόν μου μικρὸν καὶ ταπεινὸς εὐτρεπισμένον, εἶχεν ὠραίαν θέαν ἐπὶ τῶν ἀμπελοφύτων λόφων τοῦ Ὀρμισέ. Ὁ λόφος πλατυνόμενος βαθμηδὸν ἰσχημάτιζεν εἶδος κοιλάδος, ἐν τῇ βάθει δ' αὐτῆς ἐφαίνοντο αἱ ἐρυθραὶ ὄροφαὶ τοῦ προαστείου Βεῖλ, καὶ μεταξὺ δένδρων καὶ οἰκίσκων ἀτάκτως διεσπρμένων οἱ στρυφνώδεις ἐλιγμοὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Παρισίων. Ἡ μήτηρ Ἄννα μ' ἐδείξε μετὰ ταῦτα τὸ ἀνώγειον πλήρες φαρμακευτικῶν ὀσμῶν, καὶ τὸ ἐργαστάσιον ἀνοῖγον ἐπὶ ἡλιακοῦ καταβαίνοντος μέχρι τοῦ προαστείου. Μετὰ τὴν πρώτην ταύτην ἐπίσκεψιν πλήρης θάρρους ἐνεδύθη τὴν πρᾶσινὴν ἐμπροσθοποδίαν, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ

κυρίου Πεχουάνου, ἤρχισα κόπτων ρίζας καὶ κοπανίζων φάρμακα. Τυχέως ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Ἀνῆλθον εἰς τὸ ἐργαστάσιον καπνώδης λυχνίς, ἣς ἡ ἀμυδρὰ λάμψις ἠϋξανε τὴν φανταστικὴν τῶν πραγμάτων μορφήν. Καὶ ὁ μὲν κύριος Πεχουάνος μετέβη εἰς προὔπαντησιν τῆς Νανίνας, ἐγὼ δὲ ἔμεινα εἰς τὸ φαρμακεῖον ἀναγινώσκων τὸν Κώδικα μέχρι τῆς ὥρας τοῦ δείπνου.

Μόλις παρεκαθίσταμεν καὶ ὁ ἰατρός Γροδάρδος, φίλος τοῦ θεοῦ μου, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Ἦτο στρογγύλος καὶ μικρὸς τὸ ἀνάστημα, ἔχων τὸ μέτωπον φαλακρὸν καὶ παχείας ἐρυθρᾶς περειαῖς περικυκλουμέναις διὰ πυκνῶν καὶ ξανθῶν τριχῶν. Καί τοι ὢν ἀπλοῦς ὑγειονομικὸς λειτουργὸς ἐπωνομάζετο πάντοτε ὁ ἰατρός. Σφοδρὸς δημοκράτης καὶ ἐπαδὸς τῶν κεινοτομιῶν, ἦτο συγχρόνως λίαν προσκακολλημένος εἰς τὰς πεπαλαιωμένας ἔξεις τῆς ἀρχαίας ἱατρικῆς, καὶ συνέττατε τὰς συνταγὰς λατινιστί· ἄλλως τε ἦτο καὶ κάλλιστος ἄνθρωπος, ἔχων ἀρίστην καρδίαν, βοτανιστὴς δεινὸς γνωρίζων πληρίστα τὴν χλωρίδα τῆς χώρας. Ἐπειδὴ πολλάκις εἶχον συναντήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ πρεσβυτέριον, μετ' ἐπεδέχθη καλῶς σφίγγων τὰς χεῖράς μου καὶ ἐξετάζων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ θεοῦ μου· μετὰ δὲ τὴν ἀνανέωσιν τῆς γνωριμίας, ἀπεχωρίσθη ἐμοῦ καὶ ἤρχισε λογομαχῶν μετὰ τοῦ κυρίου Πεχουάνου. Ἀμφότεροι ὠμίλουν ζωηρότατα, τοῦ ἱατροῦ σφοδρῶς ἀντιλέγοντος πρὸς τὸν φαρμακοπώλην, καὶ μοι ἐφαίνοντο πραγματευόμενοι περὶ ἀνακαλύψεως τινος τοῦ προϊσταμένου μου· ἀλλ' ἡ προσοχή μου εἶχεν ἐξασθενισθῇ καὶ ὁ ὕπνος ἐβάρυνε τὰ βλέφαρά μου. Ἦσυχνύομην διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, καὶ ἵνα μὴ φανῶ γελοῖος εἰς τὴν κυρίαν Νανίαν ἐπίεζον ἐμαυτὸν ἄκροις δακτύλοις πρὸς ἀποδιώξιν τοῦ ὕπνου. Μ' ὄλας τὰς προσπάθειάς μου ἐκείνη ἐνόησε τὰ βάσανά μου καὶ εἶπεν·—Ὁ πατήρ μου εἶναι τοσοῦτον ἀσχολημένος ὥστε οὐδὲν παρατηρεῖ· ἀλλὰ μὴ ἐνοχληθῆτε, κύριε Κλαύδιε. . . βεβαίως ἔχετε ἀνάγκην ἀναπαύσεως. . . Κυρά Ἄννα, ἀναψὲ τὸν φανόν.—Ἐγὼ δὲ χωρὶς νὰ περιμεῖνω νὰ ἐκπναληθῇ ἡ πρότασις κυχίθην καλὴν νύκτα εἰς τὴν συντροφίαν καὶ ἀνέβην τυχέως τὴν κλίμακα. Δέκα λεπτά μετὰ ταῦτα ἀπεκοιμώμην βραδέως μεταξὺ στεγνῶν ὀθονῶν, αἵτινες ἀνέδιδον ὀσμὴν ἱριδος. Τοιοῦτοτρόπως ἔληξεν ἡ πρώτη ἡμέρα.

II

Δύναται τις εἰπεῖν περὶ τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐλέχθη καὶ περὶ τῶν λαῶν· εὐτυχεῖς οἱ μὴ ἔχοντες ἱστορίαν! Ἐν ἔτος σχεδὸν ἡ ζωὴ μου διήλθε βραδέως μὲν, ἀλλ' ἐν εὐχαρίστῳ εὐρυθμίᾳ. Ἠγειρόμην πρῶτ' ἅμα σημαίνοντος τοῦ κώδωνος, κατέδκινον εἰς

τὸ μαγειρεῖον, ἐνθα ἡ μὲν κυρά Ἄννα ἠτοίμαζέ μοι κυπελλίδα θερμοῦ γάλακτος, ὁ δὲ Ξάνθουρος ἐρόογχαλιζε παρὰ τῇ διαπύρῳ ἐστία.

Ἄμα δὲ ἠνοίγοντο τὰ παράθυρα ἐξεσκόνιζον τὰ ἀγγεῖα καὶ περιέμενον τὴν ἔγερσιν τοῦ κυρίου Πεχουάνου καὶ τὴν ἔλευσιν πελατῶν. Τὸ φαρμακεῖον ὁμῶς ἐντερεῖτο σχεδὸν φοιτητῶν· ὁ λαὸς ἀγαπᾷ τοὺς νεωτερισμοὺς, καὶ πολλοὶ ἀσθενεῖς ἐπρωτίμων τὰ λαμπρὰ φαρμακεία τῆς κάτω πόλεως κατὰ τὰς νεωτέραις ἔξεις διωργανισμένα.

Πελάται ἡμῶν ἦσαν οἱ πτωχοὶ ἄνθρωποι τοῦ προαστείου, καὶ πρὸ πάντων οἱ ἡλικιωμένοι ἀριστοκράται τῆς ἄνω πόλεως, οἵτινες σταθεροὶ εἰς τὰ παλαιὰ ἔθιμα, ἐθεραπεύοντο κατὰ τὴν παλαιὰν μέθοδον. Αὐστυχῶς οἱ εὐγενεῖς οὗτοι, ἔχοντες ἐν γένει ὀλίγην περιουσίαν, ζῶντες λιτῶς εἰς τὰς σεσαθρωμένας οἰκίας αὐτῶν, ἐκέκτηντο ἅπαντες δυνατὸν στόμαχον καὶ στερεοὺς πόδας, ὥστε ἡ πελατεία αὐτῶν πενιχρὰ εἰσοδήματα ἀπέφερον. Ἀλλ' ὁ κύριος Πεχουάνος εἶχε καλοὺς λειμῶνας καὶ καρποφόρους ἀμπελοὺς, ἐξ ὧν προσποριζόμενος τὰ πρὸς τὸ ζῆν, οὐδεμίαν ἐποίει θυσίαν πρὸς θεραπείαν τῶν νεωτερισμῶν, ἀλλ' ἐπηγγέλλετο τὴν φαρμακοποιίαν ὡς τέχνην καὶ οὐχὶ ὡς πόρον ζωῆς. Ἐκτὸς τούτου, ἐφάνετο μεγάλως βασιζων ἐλπίδας ἐπὶ ἀνακαλύψεως τινος, ἣν πολλάκις ὑπηνίττετο συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ κυρίου Γροδάρδου. Σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξήταζεν ὀγκώδη λεξικά καὶ ἐποίει πειράματα εἰς τὸ ἐργαστάσιον. Ἐγὼ δὲ ἔμεινον εἰς τὸ φαρμακεῖον μετὰ τῆς γλαυκῆς, ἣτις ἐφάνετο βεβυθισμένη εἰς τὰς σκέψεις αὐτῆς, καὶ μετὰ τῆς χελώνης παρὰ τῇ τραπέζῃ βραδέως βαδιζούσης. Ἐνίοτε ἔκρουεν ὁ κώδων καὶ οἰκονόμος τις ἐκ τῆς γειτονίας ἐζήτει ὀξαλιδικὴν πότασσαν ἢ φάρμακον ἐλμινθαγωγόν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἤρχετο συνταγὴ τις τοῦ κυρίου Γροδάρδου, καὶ τότε ἔκραζον τὸν κύριον Πεχουάνον ἵνα ἀναγνώσῃ αὐτήν.

Τέλος συνείθισα εἰς τὸ ζοφερὸν φαρμακεῖον ἐνταφιασμένος εἰς τὴν κόνιν καὶ τὴν σιωπὴν, καὶ ἐκεῖ καθήμενος ἐδυθιζόμην ἡδονικῶς εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς «Βοτανικῆς πραγματείας» τοῦ Ρωκίου. Ἡ μεγάλη ὁδὸς τῆς ἄνω πόλεως, ὀλίγους φοιτητὰς εἶχεν· οἱ δὲ διαβάται οὐδόλως ἐκίνουν τὴν προσοχήν. Ἦσαν πάντοτε τὰ αὐτὰ πρόσωπα· δημόται ζῶντες ἐκ πενιχρῶν προσόδων, πορευόμενοι εἰς πρωτὴν περὶ πικτον, ἡλικιωμένοι καὶ ἰσχναὶ κυρίαι μεταβαίνουσαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Στεφάνου πρὸς ἀκρόασιν τῆς λειτουργίας, καὶ κατὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐργάται ἐπανερχόμενοι ἐκ τοῦ ἐργασταρίου. Ἡ ἐντελής ἐρπμία παρώτρυνε τὸν ἄνθρωπον εἰς μελέτην καὶ σκέψιν. Κατὰ τὰς φειδράς ἡμέρας ὁ ἥλιος εἰσδύων πληγίως μέχρι τοῦ βύθους τοῦ φαρμακείου, μετέδκλινεν

εἰς χρυσὴν κόβιν τὸν ἐπὶ τῶν βοτάνων διεσπασμένον κονιορτὸν, καὶ ἀπεδείκνυσεν ὡς τεμάχια πολυτίμων λίθων τὰς πρασίνας καὶ ἐρυθρὰς βαφὰς τὰς περιεχομένας εἰς ὑέλινά ἀγγεῖα. Ὅταν ἠνοίγετο ἡ ἐσωτερικὴ θύρα, ἤκουον τὴν κυρίαν Νανῖναν ᾄδουσιν ἐν ᾗ εἰργάζετο, καὶ ἡ νεκρὰ φωνὴ αὐτῆς ἐκ διαλειμμάτων ἐρχομένη πρὸς ἐμὲ, ἀπέσπα ἐντελῶς ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τὴν προσοχὴν μου· ὁ νοῦς μου περιεπλανῆτο ὁχοῦμενος ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ὥδης.

Κατὰ τὰς χειμερινὰς ἐσπέρας, συνηθροίζομεθα εἰς τὴν μικρὰν αἴθουσιν, κατὰ δὲ τὸ θέρος, εἰς τὸν ἐξώστην. Συνήθως ὁ κύριος Γροδάρδος μετείχε τῆς συντροφίας καὶ κατήντα διὰ μακρῶν φιλονεικιῶν εἰς τὸ ἀντικειμενὸν τῆς φυσικῆς ἱστορίας μετὰ τοῦ Κ. Πεχουάνου. Ἦκουον προσεκτικῶς καὶ ὠφελομένην ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως. Τότε μόνον ἠρξάμην ἐννοῶν τὸν Κ. Πεχουάνον καὶ οἰκιστὴν αὐτῶν, ἀδιαφορῶν πρὸς τὰς ἰδιοτροπίαις του. Δυσκόλως θύναται τις νὰ φαντασθῇ τὴν ποσότητα τῶν γνώσεων τῶν ἀτάκτως σεσωρευμένων ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἰσχυροῦ ἐκείνου γέροντος. Ἀνεγίνωσκεν ἀκαταπύστως καὶ ἦτο ἐνήμερος ἀπάντων τῶν περὶ βοτανικῆς συγγραμμάτων· ἀλλὰ δὲν ἤρκειτο μόνον εἰς τὴν σοφὴν κατὰταξιν τῶν φυτῶν, καὶ εἰς τὰς ἐν τοῖς βιβλίοις περιεχομένας γνώσεις. Τὸ κάλλιον μέρος τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ συνίστατο εἰς τὴν θεωρίαν τῶν φυσικῶν φαινομένων, ἡ δὲ διδασκαλία ἦτο ποικίλη καὶ καρποφόρος ὥς αἱ πηγαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἤντλει. Ὁ κύριος Πεχουάνος ἦτο ταυτοχρόνως ἐνθουσιώδης ὀνειροπόλος καὶ ἀκάματος ἐρευνητής. Ἐνίοτε, κατὰ τὸ ἔαρ, ἀνεχώρει ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, φέρων τὸ βοτανικὸν αὐτοῦ κιβώτιον ἐπὶ τῆς ῥάχης, φορῶν περικνημίδας, καὶ ὠκύπους ὡς οἱ σκίουροι πρὸς οὐ· ὁμοίαν ζεν, ἀνέβαινεν εἰς τὰ δάση τοῦ Ἰουρᾶ, παρακείμενα τῇ ἄνω πόλει.

Πρὸς τὴν δεκάτην ὥραν ἐπανήρχετο ἱλαρὸς, μὲ ὄμματα σπινθηροβολοῦντα, ἀπόζων ἱκμάδος καὶ χλωρότητος τῶν δασῶν. Καὶ ῥίπτων θριαμβευτικῶς δεσμίδα φυτῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἔλεγε· «Δάδε, φίλε Κλαύδιε, θύνασαι νὰ εὐφρανθῇς.»

Ἐπειδὴ δὲ ἐνδιαφερόμενη εἰς ὅ,τι ἡγάπα, ἠσθάνετο πρὸς ἐμὲ ἀληθῆ φιλίαν· ὅταν ὠμίλει περὶ τῶν δασῶν συνεφώνουν εἰς τοὺς ἐπαίνους, ὥστε μ' ἐθεώρει μᾶλλον ὡς τέκνον ἢ ὡς μαθητὴν. Κατὰ τὰς θερινὰς Κυριακὰς ὅτε ἔλαμπεν ὁ ἥλιος, ἐλάμβανε βιβλίον καὶ καθήμενος εἰς τὸ φαρμακεῖον ἔλεγέ μοι· «Ἵπαγε, Κλαύδιε, ἀνάγκη νὰ διασκεδάζωσι καὶ οἱ νέοι· ἐγὼ θέλω φυλάξῃ τὴν οἰκίαν, ἐν ᾗ σὺ μετὰ τῆς Νανῖνας καὶ τοῦ κυρίου Γροδάρδου θὰ ὑπάγετε εἰς περίπατον.

Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐνεδύομην ὅσον ἔνεστι κρυψῶς. Περιεποιοῦμην ἐπιμελῶς τὸ ξανθὸν καὶ μα-

κρὸν γένειόν μου, ἐφόρουν μικρὰν κυνηγετικὴν ἐσθῆτα κεκοσμημένην διὰ χρυσῶν κομβίων, ἔδενον πέριξ τοῦ αὐχένος κυανοῦν λαιμοδέτην, καὶ θαυμάζων ἐμὲ αὐτὸν ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ κατόπτρου, ποτὲ δὲν εὐρισκόμεν ἄρκοῦντως στολισμένος. Ἐν τούτοις, αἱ κωδιωνοκρουσίαι τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἀντήχουν, αἱ χελιδόνες διήρχοντο ὡς βέλη παρὰ τῷ ἡνιωγμένῳ παραθύρῳ μου, ἤκουον γλυκεῖς ἤχους ἐκ τοῦ αὐλοῦ τοῦ γειτονεύοντος λευκοσιδηροῦργου, καὶ ὁ ζέφυρος μετήνεγκέ μοι τὴν ὄσμήν τῶν τότε ἀνθούτων βοτάνων τοῦ Ὀρμησέ.

Ἡ κυρία Νανῖνα ἐφόρει ἀπλουστάτην λινὴν ἐσθῆτα διὰ ἐρυθρῶν κοσμήτων κεκοσμημένην, ἀρμόζουσαν θαυμασίως αὐτῇ. Ὁ ἰατρός Γροδάρδος ἐγευματίζε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἅμα ἀρθέντος τοῦ τραπέζομαχούλου, ἀνεχωροῦμεν. . . .

Ἡ θερμὰ μεσημβρία τοῦ Ἰουνίου, ἐντὸς τοῦ δάσους μεταξὺ τοῦ Φοντανέρ καὶ τοῦ Κόμβελ! Καὶ πλείοτερον τῶν πατριαρχῶν ἐὰν ζήσω, θέλω ἐνθυμοῦμαι πάντοτε ὑμᾶς! — Αἱ λευκόκορμοι φηγοὶ ὑψοῦντο αὐτοφρεῖς πρὸς τὸν κυανοῦν οὐρανόν, μόλις φαινόμενον μεταξὺ τῶν περιπεπλεγμένων κλάδων. Εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν ἐξεταίνοντο τάπητες κληματίδων, ὧν τὰ ἀποστίλβοντα φύλλα εἶχον ἀργυροῦν τὸ ἀπύγκσμα. Ἐνίοτε, ἀκτὶς τοῦ ἡλίου διεπέρα τὴν ἐκ κλάδων πρασίνην σκέπην, καὶ ψηγάτια φωτὸς διεσπείροντο ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν κλώνων. Ὅτε ἠρξάμεθα εἰς ἄδενδρον μέρος, ἐκλείομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς, θαμβουμένους ὑπὸ τοῦ περικλύζοντος ἡμᾶς φωτός. Μεγάλαι μαργαροειδεῖς χρυσάλλιδες ἐδονοῦντο εἰς τὴν ἄκραν τῶν ἀναρρίνων στελέχων, καὶ εἰς τοὺς θάμνους ἀντήχουν οἱ βομβισμοὶ τῶν ἐντόμων. . . Ἡ Νανῖνα ἐκίνει τὸν θαυμασμόν μου κατὰ τοὺς περιπάτους ἐκείνους. Ἄνευ δειλίας ἢ προσποιήσεως, πανταχοῦ ἠκολούθει ἡμᾶς θορράλέως, μὴ φοβουμένη μήτε τὰς ἀκάνθας μήτε τοὺς ὄφεις, καὶ ὅταν ἀνεκαλύπτετό τι, μετείχε τῆς εὐχαριστήσεως ἡμῶν κροταῦσα τὰς χεῖρας. Ὅποιον κάλλος εἶχε μετὰ τὴν ἀνάστασιν δυσχερέτου ἀνιφόρου ὑπὸ τὰς φηγούς! — Ἐχεδὸν λυσίκομος ἐκ τῆς πορείας, ἔχουσα διάπυρρὰ τὰ ὄμματα καὶ τὸ στόμα ἡμινιωγμένον ἵνα ἀναπνεύσῃ, εἶχεν ἐνίοτε μεταξὺ τῆς ξανθῆς κόμης ἢ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ αὐχένος φύλλα ἀνθέων ἀτάκτως διεσπαρμένα, ἢ ἀποστίλβουσιν σταγόνα, ἐνθύμημα τῆς πρωϊνῆς δρόσου.

Ἡ Νανῖνα ἦτον ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια ἀπάντων ἡμῶν· καὶ ὅτε τὸ ἐσπέρας ἐπεστρέφομεν μεταξὺ τῶν ἰτεῶν ἐνθα συνηθροίζοντο ἅπαντες οἱ κομψοὶ νέοι τῆς κάτω πόλεως, ὁ ἰατρός ἐμειδία ὑπὸ χαρᾶς ἀνακαλύπτων τὰ πρὸς τὴν σύντροφον ἡμῶν στρεφόμενα βλέμματα θαυμασμοῦ. Ἐγὼ ὅμως, οὐδάλως μετείχον τῆς χαρᾶς αὐτοῦ καὶ ἠσθάνομην ἀγανά-

ἔπλεον ὅταν γραμματεῖς συμβολαιογράφων ἢ νέοι βιομήχανοι ἐθαύμαζον αὐτήν ἐκ τοῦ σύνεγγυς. Ὅργη ἀνέβαινε ἀλλεπαλλήλως εἰς τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἐξολοθρεύσω ἅπαντας τοὺς νέους διὰ ὀργίλου βλέμματος, ν' ἀρπάξω τὴν Νανίαν μακρὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψω οὐδενὶ ὀφθαλμῷ τὴν βεβήλωσιν αὐτῆς. Ἐνὶ λόγῳ ἡσθινόμην ζηλοτυπίας κινήσεις, ὅπερ ἀπεδείκνυνεν ὅτι ἡμὴν ἐρωτεύμενος.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐν ᾧ ἐπλήρωσέ με μεγίστης χαρᾶς, ἐγένε ταυτοχρόνως αἰτία καινῶν θλίψεων. Ἦμιν εἰς ἄκρον σκαῖος καὶ πρῶτη μου μέριμνα ὑπῆρχεν ἡ ἀπόκρυψις τοῦ ἐρωτός μου. Ἐπεθύμουν νὰ καταστήσω αὐτὸν ἀόρατον τοῖς πᾶσιν. Ἐτρεμον δὲ συλλογιζόμενος μὴ ὁ κύριος Περουάνος ἀνιχνεύσει τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸν πρὸς τὴν θυγατέρα του ἔρωτα, με ἀποπέμψῃ. Κατ' ἀρχὰς ἡρώτων ἐμαυτὸν εἶναι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ καταχρώμαι τῆς τοῦ προῖσταμένου φιλίας, τολμῶν μυστικῶς νὰ ἐπαίρω τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τῆς θυγατρὸς του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁμως οἱ δισταγμοί μου ἀπεικονήθησαν, καὶ ἔμεινον σκληροτράχηλος ἀμκρτωλός.

— Διατί, ἔλεγον πρὸς ἐμαυτὸν, νὰ μὴ ἐπιθυμήσῃς τὴν χεῖρα τῆς Νανίας; Μὴ δὲν εἶσαι νέος, δυνατός καὶ φιλόπονος; μὴ δὲν ἔχῃς τὴν φιλίαν τοῦ προῖσταμένου καὶ δὲν αἰσθάνεσαι τὴν δύναμιν νὰ καταστήσῃς εὐτυχὴ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰάν αὕτη θέλῃ νὰ σὲ ἀγαπήσῃ; Ἀρὰ γε θὰ συγκατατεθῇ; — Ἰδοὺ τὸ ζήτημα. Πολλάκις εἰδίσταζον νὰ ἐλπίσω, παρομοιάζων ἐμαυτὸν πρὸς τοὺς κομψευομένους νέους οὗς συνηντῶμεν ὑπὸ τὰς ἰτέας, φέροντας καινὰ χειρόκτια, λεπτὰ καὶ κομψὰ ὑποδήματα, καὶ μαστιζόντες τὸν ἀέρα ἐν ᾧ περιεπάτουν διὰ τῶν λεπτῶν αὐτῶν μαστιγίων. Θὰ ἦτο ἐντελὼς ἀπίθανον νὰ ἀγαπήσῃ ἡ Νανίαν, ἀφ' οὗ ἅπαζ ἐθαύμασε τοὺς κομψευομένους ἐκείνους, ἄμορφον νέον, βαρὺν τοὺς τρόπους, ἐνδεδυμένον εὐτελεῖ ὑφάσματα καὶ ἔχοντα εἰσέτι ἀπάσας τὰς συνηθείας τοῦ χωρίου, ὅπως ἡμὴν ἐγώ. Ἐνίστε ὁμως, ἐντὸς τοῦ δάσους, ὅταν ὁ ὑγιεινὸς ἀὴρ τῆς ἐξοχῆς ἐπλήρου τοὺς πνεύμονας καὶ ἔπνεεν εἰς τὴν κόμην μου, ὅταν ἔτρεχον ὑπερπηδῶν τὰς τάρρους στερεῶ ποδὶ, πνοὴ ἐλπίδος ἐνεθάρρυνε τὴν ψυχὴν μου. Ἐκεῖ εὐρισκόμενη ἐν τῷ οἰκείῳ στοιχείῳ, καὶ ἡσθινόμην ἐμκυτὸν διάφορον ἢ ἐν τῇ πόλει. Ἦμιν τινὰ τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ κύριος Γροσάρδος, ἡ Νανίαν καὶ ἐγώ, ἐμείναμεν πρὸς ἀνάπυσιν εἰς τὴν μικρὰν κοιλάδα τῆς Σαθονιέρας, πλησίον πηγῆς καλουμένης «Κρήνη τῆς Ἐτυς». — Οἱ διστακτούμενοι κλάδοι ἐσχημάτιζον σκοτεινὸν θόλον ἄνωθεν τοῦ ὕδατος, καὶ μετέβαλον τὸν ῥύακα εἰς ὠραῖον κάτοπτρον. Ἀτενίζων πρὸς αὐτὸν, παρετήρησα μεθ' ἑκάστης εὐχαριστήσεως τὴν ἀπεικόνισιν τοῦ ὑψηλοῦ με-

τώπου μου, τὴν δασώδη καὶ ξανθὴν κόμην, τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς, φριδρούς ἐκ τοῦ ὁρόμου, τὴν βοστρυχισμένην γενειάδα καὶ τοὺς ῥωμαλέους ὠμούς μου. . . . Ἐνταυτῷ εἶδον τὴν εἰκόνα τῆς Νανίας ὀπισθεν τῆς ἐμῆς, θαυμάζουσάν με ἐν τῷ ὕδατι. Ἐστράφην αἰφνιδίως, καὶ τὴν εἶδον ἐρυθρίασασαν ὡς μήκωνα.

Μήπως με ἡγάπα! ἰσκαπτόμην ἀνιχνίζων τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ μόνῃ ἡ σκέψις αὕτη ἔφρχετο τὸν λάρυγγά μου καὶ ἔφερεν εἰς τὴν καρδίαν πλμους δυνατούς. Τότε ἡρξάμην ἀναπολῶν εἰς τὴν μνήμην μου καὶ τὰς ἐλαχίστας περιστάσεις, τὰς δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις τῶν ὑπονοειῶν μου. Ὅταν ἐδοτανολογοῦμεν, ἐκείνη ἐδιδέ μοι ἅπαντα τὰ βότανα ὅσα εὕρισκεν ἀλλὰ διατί εἰς ἐμὲ μᾶλλον ἢ εἰς τὸν ἱατρόν; — Ἐνίστε ἔπασχον δεινῶς ἀπὸ νευρικῆς κεφαλαλγίας καὶ ἐκείνη ἐννοοῦσα τὸ πάθος μου πρὶν ἢ ὁμιλήσω ἔφερε μοι ἰδίαις χερσίν, ἀπόζημα φιλυρίνων ἀνθέων· ἐνεθυμούμην δὲ καὶ ἀνοδέσμεν συλλεχθεῖσαν μετ' αὐτῆς εἰς τὸν κήπον, ἡλιοτρόπιον ὅπερ ἔφερεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἀνάγνωσιν μεταξὺ ἡμῶν ἐσπέραν τινὰ τῆς Κυριακῆς. Ὁμοίως πρὸς πτηνὸν ὅπερ συλλέγει ἐν πρὸς ἐν τὰ στοιχεῖα τῆς φωλεᾶς του, ἀπεταρμύεον τὰς λεπτὰς ταύτας ἀναμνήσεις, καὶ ἐποιούμην ἐξ αὐτῶν μαλακὴν φωλεάν πρὸς θωπείαν τῶν ἐλπίδων μου.

Τοιοῦτοτρόπως διήλθε τὸ φθινόπωρον, μετὰ τοῦτο δὲ ἔφθασεν ὁ χειμὼν, καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους ὅταν τὸ πᾶν συστέλλεται καὶ ἐλίσσεται, κατὰ τὴν ἀληθῆ ταύτην τῆς οἰκειότητος ὥραν, ἀνευρέθημεν ἡ Νανίαν καὶ ἐγὼ πλέον σκεπτικοί, πλέον σιωπηλοί, ἀλλὰ καὶ ὑπέρποτε συμπαθοῦντες πρὸς ἀλλήλους. Ἐνίστε κατὰ δειλὴν ὥραν, ὅταν ἀμυδρὰ κνεφαία ἀκτὶς μόλις ἐφαίνετο διὰ τῶν σκοτεινῶν ὕλων τοῦ φαρμακείου, προσερειδόμην ἐπὶ τοῦ βιβλίου μου, καὶ περιέμενον συγκεκινημένος τὴν ψυχὴν. . . Ἦτον ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐκείνη ἐπέστρεφε συνήθως ἐκ περιοδίας τινὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ διερχομένη ἔστεκεν ἐπ' ὀλίγον ἵνα συνδιαλεχθῇ μετ' ἐμοῦ. — Παράδοξος συνδιάλεξις, καὶ ὁμως ἡδίστη! . . Πέντε ἢ ἑξήκοντες μόνον λέξεις ἀντηλάσσομεν· ἐγὼ ἀνέπεμπον στεναγμούς δυναμένους ἀναμφιβόλως νὰ ἐξυπνίσωσι τὴν γλαῦκα ἐντὸς τοῦ κλωβίου, ἔπειτα δὲ ἔντρομοι ἐνεκ τῆς σιωπῆς ἡμῶν, ἀνεζητοῦμεν ἀφορμὴν ἵνα διακόψωμεν τὴν συνομιλίαν, καὶ ἐκείνη ἀνεχώρει δρομαίως.

Παρήλθεν ὁ Ἰανουάριος καὶ αἱ χιονώδεις νύκτες αὐτοῦ, ὁ Φεβρουάριος καὶ αἱ βροχεροὶ ἀνεμοί, ὁ Μάρτιος μετὰ τῶν ἐλαφρῶν ὑετῶν καὶ τῶν ἐκάστοτε ἀναφαινομένων ἡλιακῶν ἀκτίνων· τέλος πάντων ἡκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ κοτσύφου καὶ ἐφάνησαν αἱ πρῶται ἀνεμώναι. Αἱ κρυσθαῖ τῶν παιζόντων παιδῶν ἀντή-

χουν κατὰ τὰς ἐσπερινὰς ὥρας· οἱ δὲ ἐγκράρδιοι γέλωτες καὶ αἱ διχυγαί φωναί των προανήγγειλλον τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἔκρου. Οἱ παῖδες ὁμοιάζουσι τοῖς πτηνοῖς· ὁ Ἀπρίλιος προστίθῃσιν ἐλκρότητα εἰς τὰς κινήσεις καὶ μουσικὴν εἰς τὰς φωνὰς των. Ἡ αὖξῃσις τῶν ἡμερῶν οὐδόλως διέκοψε τὰς ἐσπερινὰς συνδιαλέξεις ἡμῶν κατὰ τὸ λυκαυγές.

Ἀπόδειπνόν τι τῆς Μεγ. ἐβδομάδος ἡ Νανίνα μετέβη μετὰ τῆς Ἄννης εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπέστρεπον περὶ λύχνων ἀφ᾽ αὐτῆς, καὶ τὸ φαρμακεῖον εὐρέθη βεβουλισμένον εἰς ἀόριστον τινὰ σκιάν. Ἡ γλαυξ ἔδονεῖτο ἐν τῷ κλωθίῳ αὐτῆς, καὶ ἐγὼ ἐπρόσεχον εἰς τὰς τελευταίας κωδωνοκρουσίας τῆς ἐσπερινῆς προσευχῆς, αἵτινες τοσοῦτον μετεώριζον τὰς σκέψεις μου, ὥστε οὐδόλως ἤκουσα τὴν θύρην κρουομένην· ἰδὼν δὲ αἰφνιδίως τὴν Νανίναν περὶ ἧς ἐσκεπτόμην ἀνεσκήρτησα μεθ' ὁρμῆς.

— Τί ἐσυλλογίζεσθε, κύριε Κλαύδιε; μετ' ἡρώτησεν, ἐν ᾧ μετέβαινεν ἡ ὑπηρετίς εἰς τὸ μηχανεῖον.

— Ἐπρόσεχον εἰς τοὺς κώδωνας, κυρία Νανίνα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐστέναξα. Καὶ ἐπῆλθε σιωπὴ. Τὸ σκότος πῦξενεν εἰς τὸ φαρμακεῖον καὶ οὐδὲν διέκρινον εἰ μὴ τὴν λεπτοφυῆ σκιαγραφίαν τῆς Νανίνας καὶ τοὺς φαιδροὺς καὶ μειδιῶντας ὀφθαλμοὺς αὐτῆς. Εἰλκυόμην ὑπὸ τοῦ μηχανητικοῦ αὐτῶν φωτός καὶ αἱ σκέψεις μου ἐβουθίζοντο καὶ περιπλανῶντο ἐντὸς αὐτοῦ. Ὀλόκληρος ὁ κόσμος εἶχε γίνεαι ἄφαντος καὶ οὐδὲν ἔβλεπον εἰ μὴ δύο φωτοβόλους κόρως.

— Γλυκύτατος εἶναι ὁ καιρὸς ἀπόψε, εἶπεν ἐκείνη ἵνα διακόψῃ τὴν ὀχληρὰν σιωπὴν. Ὅσμη ἔκρος ὑπάρχει εἰς τὰς ὁδοὺς. . . Μετέβημεν μέχρι τοῦ δάσους μετὰ τῆς κυρᾶς Ἄννης. Ἡξεύρετε . . . οἱ σχῖνοι ἀνθίζουσιν ἤδη! — Πόσον εὐχάριστον τὸ ἔαρ! ἀπήντησα, οὐδόλως προσέχων ἐὰν ἡ ἀπάντησίς μου ἤρμοζε πρὸς τὰ λεχθέντα. — Ἐβλεπον τὰ ἱλαρὰ καὶ διαυγῆ βλέμματα τῆς καὶ ἡσθινόμην ἐμαυτὸν ὑπεράνω τῆς γῆς ἐπικιρόμενον ὑπὸ μυστικῆς τινος ἐπιρροῆς.

— Συνέλεξα σχοίνοους, ἐξηκολούθει ἡ Νανίνα, καὶ μικρὰν ἰαδέσμην χάριν ἡμῶν. — Ὁσφρανθῆτε τὴν γλυκειὰν ὀσμὴν! — Καὶ ἡ λευκὴ τῆς χεὶρ ἐξετάθη πρὸς ἐμέ. — Προσῆγγισαν εἰς τὰ χεῖλη μου οἱ τρέμοντες αὐτῆς δάκτυλοι; . . . ἐξάλισέ με ἡ ἡδεῖα καὶ ἐπρινῆ ὀσμὴ τῶν ἰων; . . . Οὐδὲν τούτων ἐνθυμούμαι. Ἐλαβον τὴν μικρὰν χεῖρα μεταξὺ τῶν ἐμῶν καὶ τὴν ἐφίλουν ἐπανειλημμένως. — Ἄ! κύριε Κλαύδιε! ἀνεφώνησε, καὶ ἡ ὠραία αὐτῆς κεφαλὴ κατεκλίθη ἡρέμα ἐκ βαθείας συγκινήσεως.

— Ὅπως οὐκ ἀγαπῶ! . . ἐψιθύρισα ὁρμῶν πρὸς αὐτήν.

— Λοιπὸν, φίλησέ την, ἤκουσθη λέγουσα ταχέως ἑξεία φωνή, διὰ τοῦ μικροῦ παραθύρου τῆς αἰθούσης

ἐρχομένη, καὶ εἰς τὸ φῶς τῆς ὑπὲρ τὰς ἀπέναντι στέγης ἀνατελλούσης, ἀνεγνωρίσαμεν τὸ ἀνήσυχον πρόσωπον τοῦ κυρίου Πεχουάνου.

Καὶ ἡ μὲν Νανίνα ἀφῆκε μικρὰν φωνήν, ἐγὼ δὲ ἐκλείψα τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς λειποθυμήσας. Ἐν διαστήματι δευτερολέπτου ἐθεώρουν ἐμαυτὸν ἀποβιολόμενον ἐκ τῆς οἰκίας Πεχουάνου καὶ αἰσχροῦς ἀπαπεμπόμενον πρὸς τὸν θεῖόν μου, τὸν ἐφημέριον. Ὅταν δὲ ἐτόλμησα ν' ἀνοιξῶ τὰ ὄμματα ὁ προϊστάμενός μου.

— Φιληθήτε λοιπὸν, ἐπανέλαθεν, ἀφ' οὗ αἴς ἐπιτρέπω τοῦτο. Καὶ λαβὼν ἐκάτερον ἐκ τῆς χειρὸς, ἡρέμα ὤθησεν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους. . . .

Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἐπαρθέντος τοῦ τραπεζομανδύλου παρὰ τῆς Ἄννης, τοῦ δὲ κυρίου Γροδάρδου καθυμένου, ὁ κύριος Πεχουάνος ἠγέρθη ἐπισήμως καὶ λαβὼν με ἐκ τοῦ βραχίονος· ἰδοὺ, εἶπε μετ' ἐξουσίας φωνῆν, ἰδοὺ ὁ μέλλων σύζυγος τῆς θυγατρὸς μου Νανίνας. Ἄμα ὡς γίνῃ δεκτὸς ὁ Κλαύδιος ὡς φαρμακοποιὸς, νυμφεύομεν αὐτοὺς καὶ, προσέθεσε κύπτων πρὸς τὸν ἱατρὸν ὅστις ἐμειδίασε, θὰ δώσω τῇ Νανίνᾳ ὡς νυμφικὸν δῶρον τὸ «Ἀντίδοτον».

Ὁ κύριος Γροδάρδος συνεκινήθη, ἡ Ἄννα ὠλόλυξεν, ἡ Νανίνα καὶ ἐγὼ ἐσφίγγομεν τὰς χεῖρας ἀλλήλων κλαίοντες ἐκ χαρᾶς, καὶ μόνος ὁ Ξάνθουρος, ἐνοκλάζων ὡς σφιγξ πρὸς τὴν ἄκραν τῆς τραπέζης, ἐγλύφετο ἀπαθῶς. (Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.

1

Ἡ συνθήκη τοῦ ἀποστέλλειν πρέσβεις εἰς ξένα ἔθνη εἶναι ἀρχαιοτάτη, διότι καὶ οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι ἀπέστελλον τοιοῦτους καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι εἶχον τοὺς λεγομένους legati, οἵτινες ἐμισθοῦντο μὲν ὑπὸ τῆς πολιτείας, εἶχον ὁμῶς δικαίωμα νὰ συλλέγῃσι συνεισφοράς τινὰς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, δι' ὧν διήρχοντο· ἀπεστέλλοντο δὲ εἰς λίαν ἐκτάκτους περιστάσεις. Ἡ συνθήκη διαρκῶν πρεσβειῶν ἤρξατο κυρίως τὸν ΙΕ' αἰῶνα κατὰ πρῶτον ἐπὶ Φερδινάνδου τοῦ ΙΕ' τῆς Ἰσπανίας. Ἐπὶ δὲ Εἰρηνικοῦ τοῦ Η' τῆς Ἀγγλίας, οἱ πρέσβεις ἐκαλοῦτο ῥήτορες.

Ἡ λέξις διπλωματία, ἥτις εἶναι ἐν χορήσει εἰς ἅλας σχεδὸν τὰς νεωτέρας γλώσσας, παράγεται ὡς λέγουσιν ἐκ τοῦ διπλῶνω, ἀναφερομένου κυρίως εἰς ἐπίσημα ἔγγραφα ἐκδιδόμενα εἰς σπουδαίας περιστάσεις. Σήμερον δὲ διπλωματία σημαίνει τὸν τρόπον ἢ τὴν τέχνην τοῦ διαπραγματεύεσθαι καὶ συνά-